

REMISSVAR

2016-07-07

dnr 5.2.1-2016-659

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Sámediggi
Sámedigge
Saemiedigkie
Sametinget

Remissvar avseende förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter, M2016/01030R

Sametinget i Sverige är både en statlig myndighet och ett folkvalt samiskt parlament. Sametingets syfte är att förbättra de svenska samernas möjligheter som ursprungsfolk att bevara och utveckla sin kultur. Sametinget har tagit del av rubricerad remiss och lämnar följande synpunkter.

Naturvårdsverkets redovisade underlag till svenska regler och åtgärder för invasiva främmande arter tar inte hänsyn till de samiska intressena. Sametinget nämns inte som någon samråds- eller sektorsmyndighet vars verksamhetsområde påverkas och inte heller vid framtagande av handlingsplaner och föreskrifter. Renskötselområdet upptar ungefär halva Sveriges yta och är en stor del av Sveriges markanvändning. Den samiska kulturen, den samiska renskötseln och den traditionella kunskapen har präglat landskapet genom sin fysiska närvaro under flera lång tid och har ett stort värde i förvaltningen av landskapet. Renskötseln och den samiska kulturen är av nationell betydelse och påverkas redan av invasiva främmande arter. De myndigheter som får ansvaret för tillämpningen av föreslagen förordning ska föra dialog med Sametinget.

Gällande åtgärder för invasiva främmande skogsträd som används för virkesproduktion anser Sametinget att Naturvårdsverket, som ansvarig myndighet, ska höra Skogsstyrelsen men dock inte att de behöver nå samsyn. Anledningen till detta är de stora problem som contortatallen (Pinus contorta) orsakat för renskötseln måste åtgärdas och får inte upprepas med varken samma trädslag eller andra arter som kan påverka renskötseln och därmed också den samiska kulturen. Det idag helt dominerande trakthyggesbruket innebär i sig en mycket kraftig påverkan på ekosystemet med negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden. Den ökade användning av främmande trädslag innebär en ytterligare belastning på ekosystemet som går stick i stäv med strävan att värna den biologiska mångfalden i linje med miljökvalitetsmålen. Inom FN:s konvention om biologisk mångfald (CBD) definieras införandet av främmande arter som ett av de större hoten mot biologisk mångfald. Skogsstyrelsen redovisar att det finns risker med trädslaget contortatall, bland annat för den biologiska mångfalden. Contortatallen växer snabbt och har täta kronor vilket riskerar ljusberoende arter som till exempel renlavar att konkurreras ut av väggmossa. Förutom att renbetet missgynnas så försvåras framkomligheten för renskötseln. Renskötseln och den samiska kulturen i sin helhet är starkt påverkad av fragmentering i landskapet, inte

Cujuhus/adress	Telefovdna/telefon	Fákssa/teleafax
Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA		
Besök: Adolf Hedinsvägen 58	0980 - 780 30 (växel)	0980 - 780 31
e-post: kansli@sametinget.se		
Org.nr.: 202100-4573		www.sametinget.se

minst orsakat av skogsbruket. Lavhedar och hänglavsskogar är med dagens skogsbruk fragmenterade till den grad att renskötseln har stora problem att kunna bedrivas på ett naturligt sätt. Contortaskog och markberedningsmetoder har ofta försvårat och intet gjort möjligheten att överhuvudtaget kunna bedriva renskötsel i dessa områden. Vid introduktionen av contortatall i Sverige ansåg man att naturlig förnygring bara kunde ske i samband med brand. Det har senare visat sig felaktigt. Det är rimligt att utgå från att contortatall kan sprida sig in i naturliga tallbestånd.

Särskilda regler gäller för contortatall exempelvis får den med vissa undantag inte användas i södra Sverige och inte heller i fjällnära skog. Contortatall får inte användas närmare än en kilometer från nationalparker och naturreservat. Sametinget anser att contortatall ska klassas som invasiva främmande arter i Sverige, precis som i Danmark och på Island. Contortatallen ska inom renskötselområde fullständigt avlägsnas och inte användas mer. Det är en särskilt viktig klimatanpassningsåtgärd för renskötseln när betesmarkerna är fragmenterade och hänglavsskogarna utarmade vilket har gjort att flexibiliteten för renskötseln minskat kraftigt.

I konsekvensutredningen saknar Sametinget att de samiska aktörerna berörs av regleringen samt redovisning av vilka konsekvenser som kan uppstå om inte främmande arter som medför problem klassas och tas med i förteckningen som invasiva främmande arter.

Ur ett samiskt perspektiv är alla frågor miljöfrågor och natur går inte att skilja från kultur. Grön infrastruktur är en väg till hållbar utveckling som ger positiva effekter ekologiskt, ekonomiskt och socialt. Sammanhållen grön infrastruktur är förutsättningen för att renskötsel, natur och samisk kultur ska tillåtas fortleva. Grön infrastruktur har i alla år bundit samman människans och djurens färdvägar och är nödvändiga för en fungerande renskötsel. Renskötseln ger ett viktigt bidrag till svenskt miljö- och naturvårdsarbete bland annat genom att vara en indikator för det sammanhållna landskapets tillstånd. En välmående fungerande renskötsel innebär ett välmående sammanhållet och ekologiskt stabilt landskap. De samiska traditionella kunskaperna *árbediehtu* och det samiska landskapsperspektivet berikar samhällsdebatten för både oss samer och samhället i stort i många frågor, till exempelvis långsiktigt ekologisk hållbarhet och biologisk mångfald. *Árbediehtu* är inte en gammal eller ålderstigen kunskap, utan den inkluderar nedärvd kunskap som används idag och som också vidareutvecklas. Traditionell kunskap ska inte betraktas som en motsättning till vetenskaplig modern kunskap, utan det är två kunskapstraditioner som existerar sida vid sida och kompletterar varandra. Sametingets grundsten i arbetet är livsmiljöprogrammet *Eallinbiras* och handlar om hur vi bör förvalta den biologiska mångfalden på ett försiktigt, långsiktigt och hållbart sätt.

Yttrandet har lämnats av Sametingets näringslivschef. Föredragande har varit en av samhällsplanerarna.

Lars-Ove Sjain
Näringslivschef

Anne Walkeapää
Samhällsplanerare